

PARAULA I VIDA

El servei de l'Església a la societat

Aquest diumenge se celebra el Dia de l'Església Diocesana, conegut entre nosaltres com la Jornada de Germanor. Enguany té un lema molt explícit que diu així: «L'Església contribueix a crear una societat millor.»

Efectivament, l'Església catòlica treballa en el nostre país des de fa molts segles. Les nostres arrels cristianes vénen dels primers segles del cristianisme. I l'Església continua treballant i col·laborant per crear una societat millor. De manera especial en aquests moments en què, davant la crisi, l'Església augmenta la seva tasca assistencial.

Les societats les formen persones que ofereixen el millor que tenen en elles mateixes per crear una convivència social agradable i solidària,

especialment amb els membres de la societat que més ho necessiten. L'Església, oferint el missatge de l'Evangeli, els sacraments de la vida nova que ens ha donat el Senyor i practicant el nou manament de l'amor, contribueix moltíssim perquè els cristians se sentin molt responsables de la vida de les societats i es posin al servei de totes les seves institucions.

Només ens cal pensar una cosa per prendre consciència del treball que fem els cristians i les parròquies i institucions d'Església: què seria de les nostres ciutats i pobles sense el treball dels cristians de les parròquies, dels religiosos i religioses i d'altres institucions eclesials? I això en el camp de l'espiritualitat, de l'atenció

als malalts i als ancians, als pobres i marginats, en el camp de l'ensenyament i de la cultura, etcètera. Serien unes ciutats i uns pobles molt més pobres i mancades de molts serveis que presta l'Església.

En l'actualitat l'Església catòlica fa realitat el tema de la jornada d'avui i contribueix eficaçment a crear una societat millor. Millor espiritualment, amb el seu testimoni dels valors de l'Evangeli, que són les arrels d'unes vides plenes de sentit i disposades a treballar per tal de crear una societat millor. Una societat que sigui millor també en la formació intel·lectual, a través de les seves escoles i centres universitaris. Una societat millor en la maduresa de les persones, mitjançant els moviments seglars, les catequisis d'adults, joves i infants, mitjançant la vida comunitària de les parròquies i de les obres dels ordes i les congregacions dels religiosos i les religioses. Una societat millor, així mateix, en el benestar econòmic i social, a través de les moltes accions de solidaritat amb els més necessitats. Així ho mostra l'acció de les Càrites parroquials i la Càritas Diocesana de cada diòcesi i també de les obres socials d'altres institucions eclesials.

Podem dir amb veritat que sense l'Església catòlica la nostra societat seria molt més pobra en recursos humans, culturals i espirituals.

Per això, en aquest dia de «Germanor», que és l'únic dia a l'any en què es fa una col·lecta en tots els temples en favor de les obres diocesanes, us demano un any més la vostra col·laboració econòmica. En aquest dia, la nostra Delegació Diocesana d'Economia dona compte dels seus recursos i de la destinació que se'ls dona, sempre al servei de l'acció pastoral i de l'ajuda als pobres.

Amb les ajudes que rep, la nostra diòcesi ha pogut crear i mantenir el Fons Comú Diocesà, que és un fons al servei de la comunicació de recursos entre totes les parròquies, amb una clara finalitat: que aquelles que disposen de més recursos ajudin solidàriament les que en tenen menys o passen per moments d'especials necessitats. Es tracta, en resum, de disposar dels mitjans econòmics perquè l'Església pugui continuar fent el seu servei a la nostra societat.

† **Lluís Martínez Sistach**
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Fer de la carretera un espai de convivència

Del 16 i 19 d'octubre s'ha celebrat, al centre Salesià Martí Codolar de Barcelona, la trobada anual de delegats i agents de la Pastoral de la Carretera. Han estat unes jornades de reflexió sobre la responsabilitat en el trànsit, un àmbit en què una actitud responsable és cabdal perquè està en joc la seguretat de tots, la pròpia i la del proïsme. Aquestes jornades s'han centrat a tractar la importància de tenir una actitud autènticament cristiana en el món de la mobilitat, per fer de la carretera un espai de convivència, amb el convenciment que l'ètica que dimana de l'Evangeli és un element decisiu per a una millor seguretat viària. Com a cloenda de la trobada es va celebrar una Eucaristia a la cripta de la Sagrada Família, presidida per Mons. Ciríaco Benavente, president de la Pastoral de la Carretera d'Espanya, i concelebrada per altres sacerdots que participaven en les Jornades.

GLOSSA

Deixaran un record inesborrable

En una missa exequial intervenen diversos familiars fent les lectures i, a l'hora de la pregària dels fidels, després d'unes sentides paraules d'un fill i d'una companya de l'equip de matrimonis en què participaven el difunt i la seva esposa, dos néts que ronden els vint-i-cinc anys expressen les seves pregàries. Diu un d'ells: «*Mireu els ocells del cel: no sembren, ni seguen ni recullen en graners, i el vostre Pare celestial els alimenta. No valeu més vosaltres que no pas ells?* (Mt 6,26). Preguem al Pare que ens ajudi a tenir la confiança que l'avi va tenir sempre, fonamentada en aquest text de l'Evangeli». I afegeix el segon: «Encomanem a Déu l'Església, la comunitat dels cristians en què va viure l'avi, on procurem viure molts dels presents, la de les persones sinceres, netes de cor i que volen seguir la proposta de Jesús». Aquests néts havien viscut la sol·licitud de l'avi, l'havien escoltat i n'havien vist l'actuació de cada dia. Amb el temps, havien copsat d'on treia la força.

Al final de la celebració, un dels fills agràfi la companyia i la pregària dels presents i digué: «La vida del pare ens permet pensar que és ben a prop de Déu. Volem donar gràcies a Déu per l'amor del pare, per la rectitud i la integritat que, amb la mare, ens van transmetre. Gràcies per la seva vida, per la seva joventut centrada en els estudis, els amics i per l'aten-

ció als consells dels seus mestres, pels cinquanta-dos anys de matrimoni amb la mare i per l'equip que els ha acompanyat i per totes les parelles que ajudaren en els cursets de preparació al matrimoni, per la fàbrica on va poder desenvolupar una vocació professional i on va trobar tan bons companys que el recordeu amb estima, per l'educació que, amb la mare, ens donaren, per l'exemple i pel testimoni rebuts, per les benediccions de taula, per l'escola, escollida amb criteri, on ens van portar i per fer de la parròquia casa nostra, pels romiatges a Montserrat, les colònies i els grups... Gràcies, Pare del cel, per la complicitat incondicional amb la mare, fins i tot durant les nostres adolescències, en què no tot va ser fàcil, per l'acolliment de les famílies que hem creat... Ara, pare, t'has trobat amb Déu, cara a cara, amb el sentit del deure acomplert, la responsabilitat assumida fins a les darreres conseqüències, amb l'exemple discret de tants valors viscuts i testimoniats... i confiant en la seva misericòrdia.»

Aquest avi va ser llum per als seus, un bon testimoni, sense gaire paraules, amb els fets de cada dia, amb l'actitud de servei, amb l'amor als altres. Els testimonis que són veritat no cal que s'expliquin, es capten. I, per això, ha deixat un record inesborrable.

Enric Puig Jofra, SJ

ANY DE LA FE

Un moment de gràcia i de compromís d'evangelització

«Aquest Any de la Fe començarà l'11 d'octubre de 2012, en el cinquantè aniversari de l'obertura del Concili Vaticà II, i acabarà el 24 de novembre de 2013, solemnitat de Crist Rei de l'Univers. Serà un moment de gràcia i de compromís per dur a terme una conversió a Déu cada vegada més plena, per tal d'enfortir la nostra fe en ell i per anunciar-lo amb joia a l'home del nostre temps.»

(Benet XVI, Homilia en la missa de clausura del I Congrés Internacional de Nous Evangelitzadors, Roma 16/10/2011)

DIUMENGE XXXIII DE DURANT L'ANY

▮ Lectura de la profecia de Daniel (Dn 12,1-3)

En aquell temps es presentarà Miquel, comandant dels exèrcits celestials, que vetlla pels fills del teu poble; hi haurà un temps de desgràcies com no se n'havien vist des que existeixen les nacions fins aquell moment.

Però en aquell moment serà salvat el teu poble, tots els qui estaran inscrits en el llibre. La multitud dels qui dormen a la pols de la terra es desvetllarà, uns per a la vida eterna, altres per a la vergonya d'una reprovació eterna.

Els justos resplendiran com la llum del firmament, els qui hauran conduït el poble pel bon camí brillaran com els estels per sempre més.

▮ Salm responsorial (15)

R. *Guardeu-me, Déu meu, en vós trobo refugi.*

Senyor, heretat meua i calze meu, / vós m'heu triat la possessió. / Sempre tinc present el Senyor; / amb ell a la dreta, mai no cauré. R.

El meu cor se n'alegra i en faig festa tot jo, / fins el meu cor reposa confiat: / no abandonareu la meua vida enmig dels morts, / ni deixareu caure a la fossa el qui us estima. R.

M'ensenyareu el camí que duu a la vida: / joia i festa a desdir a la vostra presència; / al vostre costat delícies per sempre. R.

▮ Lectura de la carta als cristians hebreus (He 10,11-14.18)

Tots els sacerdots oficien diàriament i ofereixen sovint unes víctimes semblants, que mai no poden treure els pecats.

Però Jesucrist, després d'oferir-se una sola vegada com a víctima pels pecats, s'ha assegut per sempre a la dreta de Déu, esperant que Déu faci dels seus enemics l'escambell dels seus peus.

Amb una sola oblatió, ha consagrat del tot i per sempre els qui havien de ser santificats. Un cop Déu ha perdonat els pecats, ja no cal presentar cap més ofrena per obtenir-ne el perdó.

▮ Lectura de l'evangeli segons sant Marc (Mc 13,24-32)

En aquell temps, Jesús digué als seus deixebles: «Aquells dies, després d'aquelles desgràcies, el sol s'enfosquirà, la lluna no farà claror, les estrelles aniran caient del cel i els estols que dominen allà dalt trontollaran. Llavors veuran venir el Fill de l'home sobre els núvols amb gran poder i amb gran majestat. Mentrestant enviarà els àngels per reunir els seus elegits, que vindran de tots quatre vents, des dels extrems més llunyans de la terra i del cel. Mireu la figuera i apreneu-ne la lliçó: quan les seves branques es tornen tendres i neixen les fulles, sabeu que l'estiu s'acosta. Igualment, quan vosaltres veureu tot això, sapigueu que ell s'acosta, que ja és a les portes. Us dic amb tota veritat que no passarà aquesta generació sense que s'hagi complert tot això. El cel i la terra passaran, però les meves paraules no passaran. Ara, del dia i de l'hora, ningú no en sap res, ni tan sols els àngels ni el fill; només ho sap el Pare.»

▮ Lectura de la profecia de Daniel (Dn 12,1-3)

Por aquel tiempo se levantará Miguel, el arcángel que se ocupa de tu pueblo: serán tiempos difíciles, como no los ha habido desde que hubo naciones hasta ahora. Entonces se salvará tu pueblo: todos los inscritos en el libro.

Muchos de los que duermen en el polvo despertarán: unos para la vida eterna, otros para ignominia perpetua. Los sabios brillarán como el fulgor del firmamento, y los que enseñaron a muchos la justicia, como las estrellas, para toda la eternidad.

▮ Salmo responsorial (15)

R. *Protégeme, Dios mío, que me refugio en ti.*

El Señor es el lote de mi heredad y mi copa; / mi suerte está en tu mano. / Tengo siempre presente al Señor, / con él a mi derecha no vacilaré. R.

Por eso se me alegra el corazón, / se gozan mis entrañas, / y mi carne descansa serena. / Porque no me entregarás a la muerte, / ni dejarás a tu fiel conocer la corrupción. R.

Me enseñarás el sendero de la vida, / me saciarás de gozo en tu presencia, / de alegría perpetua a tu derecha. R.

▮ Lectura de la carta a los Hebreos (He 10,11-14.18)

Cualquier otro sacerdote ejerce su ministerio, diariamente, ofreciendo muchas veces los mismos sacrificios, porque de ningún modo pueden borrar los pecados. Pero Cristo ofreció por los pecados, para siempre jamás, un solo sacrificio; está sentado a la derecha de Dios y espera el tiempo que falta hasta que sus enemigos sean puestos como estrado de sus pies.

Con una sola ofrenda ha perfeccionado para siempre a los que van siendo consagrados. Donde hay perdón, no hay ofrenda por los pecados.

▮ Lectura del santo evangelio según san Marcos (Mc 13,24-32)

En aquel tiempo, dijo Jesús a sus discípulos:

«En aquellos días, después de esa gran angustia, el sol se hará tinieblas, la luna no dará su resplandor, las estrellas caerán del cielo, los astros se tambalearán.

»Entonces verán venir al Hijo del hombre sobre las nubes con gran poder y majestad; enviará a los ángeles para reunir a sus elegidos de los cuatro vientos, de horizonte a horizonte. Aprended de esta parábola de la figuera: Cuando las ramas se ponen tiernas y brotan las yemas, deducís que el verano está cerca; pues cuando veáis vosotros suceder esto, sabed que él está cerca, a la puerta. Os aseguro que no pasará esta generación antes que todo se cumpla. El cielo y la tierra pasarán, mis palabras no pasarán. El día y la hora nadie lo sabe, ni los ángeles del cielo ni el Hijo, sólo el Padre.»

El judici final (detall), oli sobre taula de Van der Weyden (c. 1445-50). Musée de l'Hôtel-Dieu, Beaune (França)

COMENTARI

Començament i final

dem passar per alt. Què ens diu, doncs, el text d'avui, quan estem a punt de tancar el cicle de lectura de Marc?

El primer que ens diu és que hi ha un final. Que l'existència humana no és il·limitada. Ara bé, també ens diu que vivim en l'expectativa d'un final de plenitud i que aquesta plenitud té a veure amb Jesús, en tant que fill de l'home, és a dir, en tant que revelador d'una dimensió diferent i desconeguda de la nostra existència. Aquesta promesa, lluny de despertar angoixa i neguit, mou a la lloança, a l'acció de gràcies i a l'esperança. Perquè l'important no és el dia i l'hora. El que veritablement importa és que la revelació del misteri de plenitud que és Jesús és una revelació que ens afecta i que ve a ser el que arrodona i corona la nostra vida humana.

Però encara ens diu quelcom més. La promesa d'una plenitud sense fronteres ens diu també que aquest final és, en definitiva, un començament, una nova etapa, un cicle nou que començarà d'aquí uns dies, quan encetem la preparació del Nadal.

L'any litúrgic es clou amb la imatge del Jesús que se'n va però que, paradoxalment, és també el Jesús que ve. Perquè el Jesús que ve és el que s'atansa amb benvolença i amb la senzillesa d'un infant.

Jesús està sempre venint, però també està sempre acomiadant-se per tornar. En ell el començament (el naixement) i el final (l'exaltació) són el mateix misteri. El misteri de la revelació que ofereix vida a desdir.

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA

■ **Dilluns** (litúrgia de les hores: 1a setmana): Ap 1,1-4; 2,1-5a / SI 1 / Lc 18,35-43 ■ **dimarts**: Ap 3,1-6.14-22 / SI 14 / Lc 19,1-10 □ **dimercres**: Ap 4,1-11 / SI 150 / Lc 19,11-28 ■ **dijous**: Ap 5,1-10 / SI 149 / Lc 19,41-44 ■ **divendres**: Ap 10,8-11 / SI 118 / Lc 19,45-48 ■ **dissabte**: Ap 11,4-12 / SI 143 / Lc 20,27-40 □ **diu-menge** vinent, Jesucrist, Rei de tot el món (litúrgia de les hores: 2a setmana): Dn 7, 13-14 / SI 92 / Ap 1,5-8 / Jn 18,33b-37.

El text de l'evangeli d'avui és un fragment del discurs de Jesús, al final de la seva activitat, sobre la destrucció de Jerusalem i els darrers temps. El discurs ja és una peça difícil perquè combina les referències a la ruïna de Jerusalem i, al mateix temps, a les imatges apocalíptiques que envolten la creença en un judici al final de la història. Però encara es fa més difícil si agafem un fragment de la meitat del discurs sense possibilitat d'emarkar-lo i sense poder entrar en el tema d'estar amatents i vetllar, que és el que vol caracteritzar el discurs en l'evangeli segons Marc.

Tanmateix, com a darrer diumenge del cicle de Marc, la referència al final de la història i al que anomenem *el judici final* és una referència clàssica de l'acabament de l'any litúrgic, que no po-

JESÚS DE NATZARET, PER BENET XVI

47. Jesús és la confiança dels cristians

Hi ha en l'Evangeli un petit relat molt bonic (cf. Mc 6,45-52 i par.) en què Jesús anticipa durant la seva vida terrenal la proximitat d'ell als seus deixebles i la fa així més fàcilment comprensible per a nosaltres.

Després de la multiplicació dels pans, el Senyor ordena als deixebles que puguin a la barca i el precedeixin a l'altra riba, cap a Betsaida, mentre ell mateix acomiadarà la gent. Després ell es retira a la muntanya a pregar. Els deixebles estan, doncs, sols a la barca. Bufa vent contrari, el mar és mogut. Són amenaçats per la força de les onades i per la tempesta...

El Senyor sembla estar lluny, en pregària sobre la muntanya. Però com que està amb el Pare, ell els veu. I perquè els veu, ve cap a ells caminant sobre el mar,

puja a la barca amb ells i fa possible la travessia fins a la meta.

Aquesta és una imatge per al temps de l'Església —destinada precisament també a nosaltres. El Senyor és a la muntanya del Pare. Per això ell ens veu. Per això pot en qualsevol moment pujar a la barca de la nostra vida. Per això podem sempre invocar-lo i sempre estar segurs que ell ens veu i ens sent.

També avui la barca de l'Església, amb el vent contrari de la història, navega a través de l'oceà agitat del temps. Sovint hom té la impressió que s'ha d'enfonsar. Però el Senyor és present i ve en el moment oportú. «Me'n vaig i vinc a vosaltres» —aquesta és la confiança dels cristians, la raó de la nostra alegria.

Joseph Ratzinger-Benet XVI
(*Jesús de Natzaret*, 2a part, Ed. Claret)

LES NOVES ESPIRITUALITATS

El reencantament del món

Són molts els homes i les dones del nostre entorn que cerquen la pau interior, col·laboren amb ONG, fan silenci, mediten, practiquen txi-kung i viatgen a Orient sense renunciar a Occident. No obstant això, és difícil adscriure'ls a una religió concreta: es consideren persones espirituals.

Les enquestes confirmen el retrocés de la pràctica religiosa a l'Europa occidental, a l'Estat espanyol i a Catalunya en particular. Però la fatiga del cristianisme europeu contrasta amb un creixent interès desvetllat per la dimensió espiritual, que coincideix amb la configuració de la cultura postmoderna. Alguns autors han definit aquest nou fenomen religiós com el *reencantament del món*.

Estudiar les espiritualitats desenvolupades en el context postmodern no resulta gens fàcil. La mateixa paraula *espiritualitat* és força polivalent. Podem definir-la com el ressò intern de les creences religioses apreses, però també com la intuïció del sagrat que brolla de l'interior de l'ésser humà quan capta el Misteri de l'existència.

Aspectes característics de la postmodernitat, com la desconfiança envers el racionalisme, la fragmentació del discurs i la ruptura amb la tradició, tenen una incidència especial en l'àmbit religiós. Ara bé, no podem reduir l'actual eferescència religiosa a un simple fenomen regressiu. Les noves recerques religioses poden ser una de les sortides existencials a la nova situació canviant, dispersa, mòbil i plural. En opinió de Juan Martín Velasco, el *misticisme postmodern* demostra la insatisfacció dels individus davant l'asfixiant cultura només tecnocientífica que domina les nostres societats.

Josep Otón

(*El reencantament postmodern*,
Ed. Cruïlla-Fundació Joan Maragall, Barcelona 2012)

SANTORAL

18. ✠ Diumenge XXXIII de durant l'any. Sant Romà, mr.; sant Aureli, mr.

19. Dilluns. Sant Crispí, bisbe d'Ècija; sant Faust o Fost, diaca i mr.; sant Abdies, profeta (s. v aC).

20. Dimarts. Sants Octavi i Adventor, soldats mrs.; sant Benigne, bisbe i mr. (s. II); santa Silva, vg. i mr.

21. Dimecres. Presentació de santa Maria, verge, al temple; sant Gelasi I, papa (africà, 492-496); sants Honori, Eutiqui i Esteve, mrs.

22. Dijous. Santa Cecília (o Cília), vg. i mr. romana (s. III), patrona de la músi-

ca (cantaires, músics i instrumentistes); sants Filemó i Àpia, esposos, deixebles de Pau.

23. Divendres. Sant Climent I, papa (romà, 88-97) i mr.; sant Columbà (†615), abat a França i Itàlia, d'origen irlandès; santa Lucrècia, vg. i mr.; beat Miquel Agustí Pro, prev. jesuïta i mr.

24. Dissabte. Sant Andreu Dung-Lac, prevere, i companys màrtirs a Tonquín (Vietnam, s. XVIII-XIX); sant Crisògon, màrtir (s. III); santa Fermina, verge i màrtir; santes Flora i Maria, verges i màrtirs a Còrdova.

EVANGELIZAR

Sentido de la expresión Palabra de Dios

Se puede hablar del acto del primer anuncio como *acto germinal de transmisión eclesial de la Palabra de Dios*, como nos recordó el Sínodo de los Obispos sobre «la Palabra de Dios en la vida y la misión de la Iglesia» (Roma, octubre de 2008, propuesto a la Iglesia en la exhortación apostólica *Verbum Domini*, año 2010). Hay un sentido analógico de la expresión *Palabra de Dios*.

- En primera instancia, la Palabra de Dios es el mismo Jesucristo viviente, comunicador del amor del Padre a la humanidad.
- En segundo lugar, cabe hablar de la Palabra de Dios contenida en la Biblia, en la Escritura, como condensación escrita de todo lo que Jesucristo y los apóstoles consignaron como necesario para nuestra salvación.
- Y, en tercer lugar, cabe hablar de la Palabra de Dios en la transmisión eclesial de dicha Palabra, es decir, en la lectura e interpretación de la Escritura en la Iglesia y en la oferta de la Palabra a la humanidad a través de la predicación, los sacramentos y el testimonio de vida.

Pues bien, creemos que se puede afirmar que, en el humilde acto por el cual un laico o laica cristianos anuncian a alguien de su entorno la persona de Jesús como Salvador, se está dando —aunque de forma germinal y muy elemental— un primer acto de transmisión eclesial de la Palabra de Dios. En dicha circunstancia (asegurados los requisitos básicos de fe, discernimiento y sintonía eclesial por parte del comunicador), la revelación como Voz de la Palabra de Dios está siendo comunicada a un destinatario a través de las palabras de un seguidor de Cristo, que habiéndolo recibido en la Casa de la Palabra (la Iglesia), propone a otro peregrino por el camino (la Misión) el encuentro con el rostro de la revelación: Jesucristo resucitado.

En el mensaje final del Sínodo sobre la Palabra de Dios encontramos estas sugerentes metáforas: la Voz (la Revelación), el Rostro (Jesucristo), la Casa (la Iglesia) y el Camino (la Misión) como cuatro expresiones referidas a la Palabra de Dios viva.

Xavier Morlans

(*El primer anuncio. El eslabón perdido*, Ed. PPC, Madrid 2009)

ENTREVISTA

EULÀLIA TORT

Turisme comunitari

La periodista Eulàlia Tort ha complert un dels seus petits somnis: arran de la seva tesina sobre turisme comunitari a Guatemala, viure *in situ* tot allò que ha treballat en la tesina del màster en gestió cultural que ha cursat a la UB. Entre el juliol i el setembre, l'Eulàlia, diplomada (grau) en ciències religioses a l'ISCREB, va passar 40 dies fent de voluntària amb la Fundació Quetzal, visitant comunitats indígenes —les que havia estudiat— i compartint la realitat amb col·legues de la premsa guatemalenca. Com que l'experiència ha estat molt positiva per a ella, assegura que per Nadal hi tornarà. A la tesina —que ja ha aprovat—, l'Eulàlia tracta com convertir els recursos culturals de Guatemala en atractius turístics, sempre amb el rerefons del desenvolupament social de les comunitats indígenes i la protecció d'aquests béns.

Quina realitat has trobat a Guatemala?

Tot i que aquestes comunitats encara tenen molts reptes, m'he trobat amb una acollida extraordinària. Penso que la millor manera de conèixer una cultura és vivint-la; i quan algú t'obre les portes de casa seva només pots donar gràcies i aprendre de cada detall, de la seva vida quotidiana. He estat en comunitats pobres, sense recursos, però amb una dignitat aclaparadora.

I has fet algun voluntariat...

A més de la visita a les comunitats, sí, vaig estar fent de voluntària amb la Fundació Quetzal, una ONG que té la seu a Sabadell. Aquesta entitat té un menjador que diàriament atén 150 criatures de San Juan de La Laguna i properament posarà en marxa un hospital maternoinfantil. Petites llavors d'esperança tant a Guatemala com a Catalunya. Val la pena donar suport a aquesta feina, tant sobre el terreny com des de casa amb aportacions econòmiques.

Hi has trobat Déu en les persones que has ajudat?

No diria que he trobat Déu a Guatemala, perquè *ja ens coneixiem* de fa temps. Déu és en cadascun de nosaltres independentment del continent en què ens trobem. El que sí he viscut en primera persona són les benaurances: «Benaurats els pobres, perquè vostre és el Regne de Déu!»

Oscar Bardají i Martín

AGENDA

ACTES I CONFERÈNCIES

En temps de precarietat al costat dels desfavorits. Presentació del núm. 224 de la revista *Quaderns de Pastoral*, a càrrec del P. Jesús Renau, SJ. Organitza el Centre d'Estudis Pastorals de les diòcesis catalanes i la Delegació de Pastoral Social - Secretariat de Marginació. Dissabte 24 de novembre (10-12 h), al CEP (c/ Rivadeneyra 6, 3r).

5a Setmana Bíblica «La Porta de la Fe». Dissabte 24 novembre: 18 h, conferència «Abraham, Pare de la Fe», per Josep Otón, a Llibreria Paulines (Rda. Sant Pere, 19); 21.30 h, pel·lícula *Érase una fe*, presentada i comentada per Ignasi Miranda, a la Pquia. Mare de Déu de la Medalla Miraculosa (c/ Consell de Cent 110). Diumenge 25: 11 h, conferència «La fe de Moisés», per Javier Velasco-Arias, a la mateixa parròquia. Més informació: t. 652 078 868 i quimil66@yahoo.es.

XVIII Cicle de Música per la solidaritat. Dissabte 24 de nov. (20 h), a la Pquia. de St. Agustí (pl. Sant Agustí - c/ Hospital), Camerata de l'OCAB, amb Jesús Otero, Pepita Vilasís, Irina Vilasís i Rosa Carme Martínez, Susana Tapia, Ricard Vives i Consol Grau. Obres de: G. Rossini, P. Mascagni, F. Alonso, T. Bretón, M. de Falla, C. Gardel, J. Gade, A. Piazzolla, R. Henderson i L. Bernstein. Aportació solidària: 6 euros. Organitza Ass. Per l'altre cor cremat de Barcelona-Ajut al 4t Món.

Barcelona en la Guerra de la Independència: el teatí P. Gallifa i companys. Importància i permanència d'un monument discutit: el dels màrtirs de la Independència de la pl. Garriga i Bachs (davant el portal de Sta. Eulàlia del claustre de la catedral). Amb el P. Jordi Cassà (teatí). Dilluns 19 de novembre (18 h), a la basílica de la Concepció (Roger de Llúria 70, t. 934 576 552).

«Conèixer la història del segle XX per comprendre el segle XXI». Dijous 22 de nov. (19-20.45 h), «El canvi cultural del s. xx», a càrrec de Jordi Casassas, de la

L'ÀNIMA DE JOAN XXIII

Practicar les 14 obres de misericòrdia

La bondat és un tret de la personalitat de Roncalli. El lema franciscà «pau i bé» podria ser el lema de la seva vida (encara que el seu lema episcopal era «obediència i pau»). Fou un gran advocat de la pau com a fruit de la justícia, sobretot amb la seva encíclica *Pacem in terris*, essent ja Papa.

Dels seus esforços per fer el bé, practicant les catorze obres de misericòrdia, en parla en una carta a la seva cosina Maria Locatelli, religiosa franciscana, a qui escriu des d'Atenes —un altre dels països on representà el Sant Pare— el 14 de juny de 1942. En aquesta carta li diu també que és terciari franciscà, és a dir, membre del Tercer Orde del sant d'Assís.

«Li escric per explicar-li que l'obra d'assistència caritativa que he pogut promoure en nom del Sant Pare entre els grecs que pateixen, exercint les catorze obres de misericòrdia, ha estat i segueix estant acompanyada de moltes consolacions. El Senyor se serveix de tot per al bé de les ànimes, per a la glòria de la seva Església i per a la difusió del seu esperit, que és humilitat, mansuetud i pau.

La meua pobra vida transcorre ara entre Turquia, que és la meua residència habitual i el meu principal camp d'acció, i Grècia, tremendament afligida, que ha passat un autèntic hivern de fam que esperem que no es repeteixi. M'he convertit en un viatger de l'aire per poder traslladar-me amb més rapidesa d'un país a l'altre. No sempre és un viatge agradable, però es guanya temps. A més, sempre som en mans de Déu. He viscut ja seixanta anys i no tinc grans pretensions per al futur, tant si és llarg com si és curt. Li envio els trets del seu sexagenari cosí. El germà cos, com deia sant Francesc, té necessitat encara de moltes disciplines, mortificacions i càstigs com el del seu patró i pare, que ho és també per a mi perquè sóc terciari franciscà. Però també en això em poso en mans de la Providència.»

Joan XXIII, *Cartas a sus familiares* (Ed. San Pablo, Madrid 1978)

UB. A la Facultat de Geografia i Història de la UB (c/ Montalegre, 6), organitzat per la Fundació Joan Maragall. Informació: t. 934 880 888, www.fundaciojoan-maragall.org.

Quarta hora dels dimecres. «Una nova lectura del Compromís de Casp», amb Josep Perarnau. Dia 21 de novembre (12.10 h), a l'aula 1 de la Facultat de Teologia de Catalunya (c/ Diputació, 231).

Unió Espiritual de Mares. Continuarem l'Eucaristia el 3r dimecres de mes, dia 21 (17 h), (c/ Riera St. Miquel, 1 bis).

EXERCICIS I RECESSOS

Recés d'Advent per als Instituts de Vida Consagrada. Diumenge 2 de desembre, dirigit pel senyor cardenal arquebisbe, al Seminari Conciliar de Barcelona

(10.15-17 h). Per quedar-se a dinar, cal trucar a la secretaria del Seminari (t. 934 541 600, de dilluns a divendres, 9-14 h) abans del 29 de novembre.

BREUS

El Sant Pare fa balanç del Sínode. El Sant Pare va fer un primer balanç del Sínode Episcopal sobre l'evangelització, celebrat el passat mes d'octubre a Roma, durant l'àngelus del dia de la cloen-

da, el passat 28 d'octubre: «Des d'ara podem dir que d'aquest Sínode surt reforçat el compromís per a la renovació espiritual de la mateixa Església, per poder renovar espiritualment el món secularitzat. I aquesta renovació vindrà del redescobriments de Jesucrist, de la seva veritat i de la seva gràcia, del seu rostre tan humà i al mateix temps tan diví, sobre el qual resplendeix el misteri transcendent de Déu.»

LLIBRES

El Crist sense braços, de Ramon Rius i Mossol.

En aquest llibre, l'autor ens fa aixecar la mirada cap al Crucificat per no oblidar els qui pateixen. El títol i la portada del llibre s'inspiren en l'església romànica de St. Ludgeri, de la ciutat de Münster, concretament en la imatge singular del Sant Crist sense mans ni braços que s'hi venera. Es tracta de la imatge d'un Crist-Majestat que va resultar greument malmesa durant el bombardeig que va patir la ciutat l'any 1944; un tros de metralla va foradar el cor de la imatge, que es va poder restaurar amb l'excepció de les mans i els braços. Gravada en la mateixa fusta de la creu, hi ha la inscripció: «No tinc altres mans que les vostres.»

Demostración a Teófilo.

Editorial Fragmenta ha hecho el esfuerzo de publicar en castellano este libro de 760 páginas, que es la edición y traducción del famoso Códice Beza, que reúne el Evangelio de Lucas y los Hechos de los Apóstoles. La obra es fruto de más de 15 años de trabajo en común entre el teólogo y biblista Josep Rius-Camps y la lingüista bíblica británica Jenny Read-Heimerdinger. La obra ofrece el texto griego y la traducción al castellano.

PALABRA Y VIDA

El servicio de la Iglesia a la sociedad

Este domingo se celebra el Día de la Iglesia Diocesana, conocido entre nosotros como la jornada de «Germanor». Este año tiene un lema muy explícito que dice: «La Iglesia contribuye a crear una sociedad mejor.»

Efectivamente, la Iglesia católica trabaja en nuestro país desde hace muchos siglos. Nuestras raíces cristianas proceden de los primeros siglos del cristianismo. Y la Iglesia continúa trabajando y colaborando para crear una sociedad mejor. De manera especial en estos momentos en que, ante la crisis, la Iglesia aumenta su labor asistencial.

Las sociedades las forman personas que ofrecen lo mejor que hay en sí mismas para crear una convivencia social agradable y solidaria, especialmente con los miembros de la sociedad que más lo necesitan. La Iglesia, ofreciendo el mensaje del Evangelio, los sacramentos de la vida nueva que nos ha dado el Señor y practicando el nuevo mandamiento del amor, contribuye mucho a que los cristianos se sientan muy responsables de la vida de las sociedades y se pongan al servicio de todas sus instituciones.

Basta con pensar una cosa para tomar conciencia del trabajo que realizamos los cristianos y las parroquias e instituciones de la Iglesia: ¿Qué sería de nuestras ciudades y pueblos sin el trabajo de los

cristianos de las parroquias, de los religiosos y las religiosas y de otras instituciones eclesiales? Y esto en el campo de la espiritualidad, de la atención a los enfermos y a los ancianos, a los pobres y marginados, en el campo de la enseñanza, de la cultura, etcétera. Serían unas ciudades y unos pueblos mucho más pobres y carentes de los muchos servicios que realiza la Iglesia.

Actualmente, la Iglesia católica cumple realmente el lema de la jornada de hoy y contribuye de manera eficaz a crear una sociedad mejor. Mejor espiritualmente, con su testimonio de los valores del Evangelio, que son la raíz de unas vidas llenas de sentido y dispuestas a trabajar para construir una sociedad mejor. Una sociedad que sea mejor también en la formación intelectual, por medio de sus escuelas y sus centros universitarios. Una sociedad mejor en la madurez de las personas, por medio de los movimientos seglares, las catequesis de adultos, jóvenes y niños, mediante la vida comunitaria de las parroquias y de las obras de las órdenes y congregaciones de los religiosos y las religiosas. Una sociedad mejor, asimismo, en el bienestar económico y social, a través de las muchas acciones de solidaridad con los más necesitados. Así lo muestra la actuación de las Cáritas parroquiales y

la Cáritas Diocesana de cada diócesis y también la de las obras sociales de otras instituciones eclesiales.

Podemos decir con verdad que sin la Iglesia católica nuestra sociedad sería mucho más pobre en recursos humanos, culturales y espirituales. Por esto, en este día de «Germanor», que es el único día al año en que se hace una colecta en todos los templos a favor de las obras diocesanas, os pido un año más vuestra colaboración económica. En este día, nuestra Delegación Diocesana de Economía da cuenta de sus recursos y de la destinación que se les da, siempre al servicio de la acción pastoral y de la ayuda a los pobres.

Con las ayudas que recibe, nuestra diócesis ha podido crear y mantener el Fondo Común Diocesano, que está al servicio de la comunicación de recursos entre todas las parroquias, con una clara finalidad: que aquellas que dispongan de más recursos ayuden solidariamente a las que tienen menos o pasan por momentos de especial necesidad. Se trata, en resumen, de disponer de los medios económicos para que la Iglesia pueda continuar prestando su servicio a nuestra sociedad.

† **Lluís Martínez Sistach**
Cardenal arzobispo de Barcelona